

Abonamente:

Pe un an . 780 Lei
Pe 6 luni . 390 Lei
Pe 3 luni . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INȘERTĂ
se primesc după tarif la
Administrația și la toate agențiile de
publicitate. 200

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANU

3 Lei ex.

O iredentă economică

Arad, 4 Martie

E o realitate, asupra căreia trebuie să ne oprim mereu. Din câteva articole precedente și mai ales din conștiința unui om de bancă al nostru, care face parte din consiliul de administrație al unei bănci minoritare, cititorii noștri au putut afla lucruri suficiente. Chestiunea trebuie privită însă și sub raportul trecutului ei, pentru a o putea soluționa în mod integral. Ne întrebăm deci, care a fost situația capitalului maghiar imediat înainte de război, și care este astăzi în raporturile sale cu economia națională românească.

Se știe, că vechea Românie a gravitat timp de câteva decenii spre sfera economică a fostelor puteri centrale. Porțile ei au fost larg deschise capitalului german și austriac. În întreprinderi financiare, în industrie și comerț, acest capital a fost admis la o participare însemnată. Capitalul dela Budapesta a început să se orienteze înspre noi ceva mai târziu, dar a găsit totuși un teren propice aici, intrând și el în numeroase întreprinderi industriale, cum erau de-o pildă cele metalurgice, de zahăr, de transport etc., precum și în câteva societăți comerciale ca de ex. export-import, comision etc. Capitalul unguresc era dirijat în special de Magyar Kereskedelmi Bank (Banca Comercială Ungară), care desfășura o concurență apreciabilă capitalului dela Viena.

Care a fost situația capitalurilor ungurești după sfârșitul războiului? Ele au fost lovite în mod logic de restricțiunile ce s'au aplicat prin regulile chestiunii față de toate averile inamice. În primele zile de existență a statului nostru întregit, aceste capitaluri și-au întrerupt deci orice activitate și au adoptat o politică de expectativă economică.

Prin alipirea Ardealului la vechiul regat proporția capitalului unguresc plasat în România a crescut în mod considerabil. Aproape toate industriile și întreprinderile mari comerciale de pe teritoriul Ardealului erau doar înființate cu capital dela Budapesta și acest capital deținea în mod firesc cea mai mare cota-parte. Guvernele noastre de până astăzi și mai ales cel actual au încercat să se substituie capitalului unguresc, dar au reușit foarte puțin, deși finanța românească și-a creat numeroase sedii la noi, a participat dintr-un început la câteva din marile industrii ardelenesti și a intrat în relații de afaceri aproape cu toate întreprinderile financiare și comerciale de caracter unguresc, alimentându-le cu capitaluri însemnate.

A fost aceasta o atitudine binevoitoare din partea capitalului românesc și ea a încurajat mult activitatea economică ungurească dela noi. Capitalul dela Budapesta a părăsit atitudinea de expectativă și a crezut, că a sosit timpul pentru o reorganizare a prelungirilor sale financiare în Ardeal și Banat. Momentul părea cu atât mai favorabil, cu cât lipsea și lipsește până astăzi o politică de stat hotărâtă, care, urmând exemplul Cehoslovaciei și Serbiei, să procedeze la naționalizarea faptică a întreprinderilor financiare și economice minoritare.

În asemenea împrejurări Ardealul și Banatul au ajuns o adevărată Ar-

cadie economică pentru finanța budapestană. Nesilită de nimeni în mod imperios să se adapteze la situația imutabilă creată de război, această finanță la noi lucrează și prin sucursale directe, cari publică în „Monitorul Oficial” bilanțuri cu beneficii ridicole, pentru adevăratele și considerabile profituri să poată trece nesupărate granița și să alimenteze prosperitatea adversarilor noștri cei mai declarați.

Așa stând lucrurile nu riscăm nimic, dacă afirmăm că marile capitaluri ungurești din țara noastră sunt purtătoarele unei iredențe economice în domeniul atât de puțin supravegheat al economiei naționale românești.

Cine s'ar mai tot îndoi de acest adevăr, să-și aducă aminte de eforturile ce fac băncile ungurești de-a camflua resortul central dela Budapesta prin înființarea unei centrale a lor în România. Prima încercare de acest fel am văzut-o acum vre-o doi ani, când se proiecta la Cluj așa-numita Magyar Kozponti Bank (Banca Centrală Ungurească). Guvernul actual a prevenit și zădărnicit această tentativă la timp. S'a lansat apoi ideea unui sindicat al băncilor ungurești cu sediul la Oradea-Mare. Nu cunoaștem ipostaza în care se găsește azi această idee, știm însă, că finanța budapestană și prelungirile ei ardelenesti sunt bine servite de câteva bănci dela București. (Dacă nu ne înșelăm, numim Banca Carpații, Banque Belge pour l'Étranger și ne rezervăm dreptul de a numi și pe altele).

Semnalam o stare de lucruri grave, pentru că să ne facem datoria. Nu tragem la îndoială vigilența guvernului și suntem convingși, că este deplin edificat asupra importanței acestor chestiuni. Intențiile ce se ascund prin coridoarele financiare sunt curate, iar dacă nu, să fie sufocate acolo la întineric.

Grozăvescu — în Norvegia

Arad, 4 Martie

Succesele artiștilor români în străinătate se afirmă tot mai puternic pe zi ce merge.

Mai zilele trecute ziarul ne aducea știri despre marile succese al cântărețului nostru Lupescu în diferite orașe din Cehoslovacia. Ziarul „Keleti Ujsag” aducea în numărul de săptămână un lung articol despre sculptorul nostru Constantin Brâncuși, despre omul acesta extraordinar, care lucrează ca un titan în sihăstria din Paris. Un alt sculptor român, Savargin, despre care auzeam vorbindu-se mult bine înaintea războiului, lucrează cu succes la New-York, în capitala celei mai formidabile concurențe artistice. Odată cu terminarea războiului Savargin a luat lumea'n cap și n'am mai auzit vesti despre el. Munca și talentul cu care l'a dăruit Dumnezeu vor face, desigur, ca numele acestui sculptor să-l auzim cât mai des.

Acum ziarul „Ellenzek” ne aduce știrea că celebrul tenor Traian Grozăvescu, după triumfurile din capitala Austriei, a fost invitat în Norvegia pentru un lung turneu de concerte. Grozăvescu va cânta și la Opera din Oslo.

Pe la jumătatea lunii Martie, Grozăvescu își va începe turneul în Norvegia, turneu care va fi, de bunăseamă, o serie de triumfuri pentru acest cântăreț român.

Succesele lui vor fi ale noastre ale tuturor celor ce ne bucurăm de bunul nume al frumoasei noastre patrii.

Suntem un popor care nu ne prețuim talentele decât atunci când vin acasă cu brevete din străinătate. Pe cei cari nu cad pe drum — istoviti de mizerie — îi primim, uneori, la întoarcere, sârbătorite. Dar și pe aceștia, dacă rămân multă vreme între noi, îi uităm.

Îl admirăm pe cei ce s'au să plece departe, cum a plecat odinioară fost. Brâncuși. Se umplu din atmosfera acestor călătorii de aventuri și se duc să se olesască pentru toate isbiturile și pentru toate luptele existenței. Acești martiri ai artei românești netezesc drumurile pentru cei ce vor urma. Și, poate, va veni o vreme când țara noastră va avea ochi și inimă și pentru acești crainici ai sufletului și pământului ei bogat din cale-afară!

Până atunci îi vor aplauda și stima străinii cari au ochi mai patrunzători și suflet mai înțelegător decât al generației de astăzi din România întregită!

Proiectul legii pensiilor

Proiectul legii pensiilor este acum dezbătut de o comisie instituită de ministerul de finanțe.

Această comisie rămâne să decidă dacă un funcționar poate să întrerupă serviciul mai mult de cinci ani, cât prevede statutul

NOTE

funcționarilor publici și ce anume consecințe va rezulta din acest fapt.

La alinautul 2 al articolului 18, s'a adus modificare prin care se prevede că văduva funcționarului să primească 25 la sută din drepturile soțului indiferent de timpul trăit în căsătorie; dacă a trăit însă cu soțul 5—10 ani, se vor adăga 5 la sută pentru fiecare an, iar dela 10 ani în sus, câte una la sută pentru fiecare an, fără ca totalul pensiei să poată întrece procentul de 70 la sută din pensia soțului.

În ședința comisiei ce a avut loc luni după amiază, d. Vintilă Brătianu a admis deasemenea ca funcționarii actuali, cari au împlinit limita de vârstă de 60 de ani și urmează să fie — din oficiu — scoși la pensie, să fie menținuți în serviciu până la promulgarea noii legi de pensii.

La capitolul pensiilor s'a aprobat un articol care prevede ca toate amenzile din contravenții ce revin statului să se verse la veniturile Casei generale de pensii.

Reforma administrativă

Arad, 4 Martie.

Zilele aceste a fost de pus la Senat proiectul de lege pentru unificarea administrativă, însoțit de un raport al d-lui C. Dimitriu.

Reproducem aici părțile mai esențiale din acest proiect, care este atât de viu așteptat de țara întreagă.

Comunele

Comunele vor rămâne, pe tot cuprinsul țării, de 2 categorii: rurale și urbane.

Comunele rurale cari nu dispun de mijloace se pot asocia spre a-și susține serviciile de care au nevoie și a-și plăti în comun personalul necesar.

S'a admis apoi menținerea comunei rurale suburbane. Și pentru că autoritățile să poată aprecia mai bine motivele care ar dicta declararea unei comune de suburbane, s'a tăiat principiul din vechea lege, care cerea ca o comună spre a putea fi declarată suburbane, să se găsească într-o rază de 3 kilometri.

Censilii comunale se compun din: trei cinciimi consilieri aleși, iar restul de două cinciimi consilieri de drept.

Numărul consilierilor aleși se stabilește astfel: 0 la o populație sub 25 mii, 15 la o populație sub 50 mii, 18 la o populație sub 100 mii, 24 la una sub două sute cincizeci de mii și 30 dela această cifră în sus.

Consilieri de drept sunt: câte un reprezentant, cel mai înalt în grad al învățământului de Stat; primar, profesional și secundar, câte un reprezentant al ministerelor sănătății și al lucrărilor publice.

În capitalele de județ se mai adaugă câte un reprezentant al Comerțului de comerț, industrie și muncă și 3 până la 5 consilieri județani.

Consiliile comunale urbane se pot împărți pentru o mai bună administrare a intereselor locale, în comisii pe specialități.

Consilierii comunali procedează la alegerea primarului și a delegațiunii permanente care trebuie să fie compusă din: 2 membri și 2 supleanți în comunele până la 5 mii

locuitori, 3 membri și 2 supleanți în comunele până la 30 mii de locuitori, 5 membri și 3 supleanți în comunele până la 100 mii, 7 membri și 3 supleanți în cele până la 250 mii și 9 membri și 3 supleanți când această cifră e depășită. Delegații se aleg pe 4 ani prin vot secret.

Consiliul comunal desemnează ministerul de interne pe candidații de primar iar ministerul confirmă pe unul din cei recomandați.

Consiliul comunal se alege pentru o perioadă de 8 ani.

Consiliile comunale au inițiativa să decidă în toate chestiunile de interes local și sunt datorate a se rosi și asupra tuturor chestiunilor ce li se deferă prin alte legi și a executa toate dispozițiunile luate de autoritățile centrale în interes general.

Primarul reprezintă comuna în toate ocaziunile. El poate însă delega o parte din atribuțiunile sale membrilor din delegațiunea permanentă.

În interesul edilității, proiectul stabilește responsabilitatea consilierilor comunale care în 4 ani dela promulgarea legii, au ar fixa un plan general de sistematizare care să aiba în vedere satisfacerea tuturor trebuințelor de ordin edilitar.

Nu se vor mai permite pe viitor nici un fel de decizii de consolidare a caselor clădite în afara de alinierea definitivă stabilită.

În ce privește demiterea, îndepărtarea sau suspendarea delegației permanente comunale sau a primarului, legea arată că ele nu pot avea decât din motive de rea administrație, rea credință, neglijență culpabilă care compromite interesele comunei sau fapte penale.

Consiliile județene

Consiliul județean se compune din: trei cinciimi membrii aleși și două cinciimi membri de drept.

Numărul lor se fixează: 18 pentru județele sub 200 mii locuitori, 24 pentru cele sub 400 mii și 30 la cele ce trec de această cifră.

Consilierii de drept sunt: revizorul șco-

FOILTON

Strigoii

— Ch. Baudelaire —

Ca un inger cu ochiul sălbatic
Voiu reveni în alcoolul tău
Și mă voiu strecura lângă tine
Odată cu umbrele nopții;

Și-ti voiu da — o, bruna mea!
Sărutări reci ca luna
Și te voiu mângâia cu șearpele
Care se târăște în jurul unei gropi.

Când palida dimineată va răsări,
Tu vei găsi locul meu gol
Și rece până va sosi seara.

Cum, alții domnesc prin dulgoșie
Pe viața și pe tinerețea ta,
Eu, vreau să domnesc prin spaimă!

AL. T. STAMATIAD.

Limba literară

Desvoltarea limbei noastre literare a fost împiedicată din mersul ei normal în cursul veacului al XIX de toate curentele ideologice și de mai toți scriitorii, cari, plecând dela necesitatea unei solidarități cu trecutul, s'au străduit să se mențină limba în cadre arhaice. Pe lângă firescul caracter conservator al oricărei limbi s'a mai adăugat, deci, și această perseverență ideologică reacționară cu beză de misticism național.

Acest aspect reacționar al concepțiilor privitoare la problema limbii literare nu este singurul; în chip fatal, el a fost urmat de un altul de o vitalitate și mai mare.

Misticismul național va putea duce numai la solidaritatea cu trecutul și, în materie culturală, la un tradiționalism fără rădăcini reale într-o epocă de expansiune integrată a națiunii, ci a trebuit să ducă și la o solidaritate pasionată cu elementul cel mai numeros al poporului nostru: cu țărănul. Din studiul curentelor noastre culturale, lucrul e evident. După ce a cântat epoca lui Alexandru cel-bun sau, „sănătoasa barbarie” în care „de zicea Vodă un cuvânt era „bun ză”, în care țara se rezuma la 80 de boeri „încă la treizeci de mii de suflete venia un boer, și încă și acela cu trebuințe foarte mici, adică optzeci de oameni, cari umbleu cu zilele în palmă și țineau neatârnat țări prin isteție și prin sacrificiul persoanei, sau al averii lor, adică compensau pe deplin munca socială ce-i purta”, era o consecință naturală ca Eminescu să limiteze, cu violența temperamentului său, conceptul națiunii la singura pătură a țărănimii. În concepția lui, ca și în aceea a tuturor misticilor naționali de mai târziu, România s'a confundat dela sine cu țărănul, purtătorul tuturor virtuților rasei: „Când zicem Români, scrie Eminescu, fantasma psihologică care trece pe dinaintea ochilor noștri în acest moment, e un om al cărui semn distinctiv e adevărul.

— Rău sau bun, Românul e adevărat, inteligent fără viclenie, rău — dacă e rău — fără fățărnicie; bun fără slăbiciune, cu un cuvânt ni se pare că atât călătorește cât și defectele Românului sunt întregi, nelchinate, el se arată cum este.” Acest Român

idealizat, după cum reiese din întreaga activitate a lui Eminescu e elementul autohton și pur al rasei noastre: țărănul.

Eminescu mai admitea, totuși și boerimea. Ideologia lui era conservatoare. Nu tot atât de conciliante aveau să fie și cuvintele care, sub diferite forme, au trăit din moștenirea cugetării lui Eminescu. Boerimea, de altfel, era în proces de disolvare.

Sămănătorismul i-a aruncat câteva priviri de regret și și-a fixat apoi atenția numai spre forțele rurale; poporanismul și-a împins misticismul rural până la crearea unei obligațiuni morale a intelectualilor față de țărănime.

O astfel de concepție limitativă în domeniul etnic a avut repercusiuni și în domeniul literar; de aici, caracterul rural al literaturii române, și, în mod indirect, fixarea idealului limbei noastre literare în limba țărănească.

Mărginită numai la fondul său rustic, limba română s'a putut realiza cu destulă strălucire în operele lui Creangă sau ale lui Coșbuc; oglindind mentalitatea țărănească a poporului o astfel de limbă se impune prin necesitatea corespondenței dintre formă și fond.

Ele nu reflectează ultimele posibilități de expresie a sensibilității românești. Dincolo de idealitatea lui Nică lui Petrea sau a Siminei și a Radci există o sensibilitate contemporană, bogată în nuanțe, pe care n-o poate ține o limbă rurală. A căuta, deci, numai în popor elementele expresiei intelectualității noastre este, așa dar, tot atât de neologic și parțial ca și a fixa ide-

lul limbei noastre în trecut. Toate curentele noastre literare au voit totuși, să-și mențină limbi noastre pe lângă caracterul arhaic și pe cel rustic. Din existența încă a unei limbi orășenești fixate au tras apoi concluzia imposibilității literaturii orășenești.

În loc de a ne privi ca pe o societate în plină formațiune și, deci în loc de a lucra în sensul acestei formațiuni, toate curentele ne-au privit ca pe o societate fixată în forme definitive și s'au străduit de a ajuta și mai mult la această fixare. În loc de a privi înainte, ele au privit înapoi, în loc de a se adapta noilor condiții de viață socială și intelectuală a poporului nostru, ele au rămas credincioase vechilor forme. S'au împotrivit deci, singure căi de îmbogățire și de adaptare a limbei la nivelul vieții moderne, care e: neologizarea.

Prin neologizarea rațională, determinată de principii necesități și al esteticii, nu numai că vom da limbii posibilități de expresie necunoscută încă, dar li vom reda pe încetul și, desigur, în marginile normalului, caracterul ei de latinitate autentică. Nu cădem, negreșit, în raționalismul constructorilor de limbi artificiale și nici nu propunem o latinizare principială și sistematică. Noi nu ne punem pe terenul creațiunii limbei, ci a limbei literare, trecerea dela forma vie dar brădă la materialul lingvistic la forma spiritualizată a limbei literare poate fi ajută prin acțiunea conștientă a scriitorilor. Nu le cerem să creeze rațional cuvinte, ci să întrebunțeze rațional materialul viu, să nu-și pună idealul limbei literare în fantomele venerabile ale trecutului ci în forțele vii ale actualității.

LOC DESCHIS

Incunoștiințare.

Cu onoare aduc la cunoștința Onor. publicului că **prăvălia mea de mezeluri am transmutat-o în casa proprie din**

Strada Cogălniceanu (Mikes Kelemen) 52,

unde zilnic dela orele 6 dimineața până la orele 8 seara se pot procura atât în mare și în mic, **mezeluri asortate, delicatese.** (772)

Cu toată stima

Carol Zurek.

*) Pentru cele cuprinse la acest loc răspunde autorul.

Se caută un tânăr contabil care cunoaște limba română și maghiară și care voiește a se deplasa la exploatarea unei paduri. Doritorii să se prezinte fără amănare în Strada Oordu 4 (fost Szt.-István-u.), etaj 1, după masă între orele 3-4. (775)

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Comisiunea de Naturalizare.

—00—

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Bertalan Basch, funcționar particular, domiciliat în Arad, Piața Luptei No. 8, căsătorit, declar în mod solemn că doresc a deveni cetățean român și în baza actelor anexate prin care se constată că am avut și am o bună purtare, că prin muncă am mijloace de existență pentru mine și familia mea și în fine, că m'am lepădat de orice supușenie străină, în special de cea maghiară; respectuos Vă rog Die Președinte să binevoiți a-mi acorda naturalizarea cu deosebit respect. (773)

(ss) BERTALAN BASCH,
Arad.

Cu ocazia Inceperii sezonului

haine, costumuri de primăvară, curăta și vâpșește cu cele mai bune condițiuni

Müller I. și Fiul

SUCURSALE:
Str. Brătianu (f. Weitzer J.) No. 7.
Str. Bănelului (f. Asztalos S.) No. 4.
FABRICA: (776)
Str. Cuza Vodă (f. Tököl) No. 40.

Cabinet dentar

Scoaterea dinților cu insensibilitate
Coroane de metal, buc. unui dinte (material de Randolph, Victoria) 80-100
Dinți albi de cauciuc buc. 40-50
Coroane, dinți de aur, (aur garantat) buc. 300-350

FRIDA D'MONDJALLED,
dentistă absolventă, Bul. Regele Ferdinand 14
(707) (fost József Jöherceg-ut).

Înainte de edificare ofertă și buget

Kron și Vandrascsek
arhitecți și clăditori maeștri, birou de întreprindere și planșator **Arad, Strada Tache Ionescu (f. Sárossy) Nr. 4.** Se pregătesc zidiri moderne, transformări și reparări cu prețurile cele mai favorabile. (741)

lar și câte un reprezentant al celui mai înalt grad al învățământului, câte un reprezentant al ministerelor Sănătății, Muncii și al lucrărilor publice, un reprezentant, cel mai înalt în grad pentru zootehnică, consilierul agricol, un reprezentant al cooperărilor, șeful serviciului contencios al statului din județul respectiv, primarul și doi membrii ai delegației permene comunele din capitala județului, administratorul financiar și câte un reprezentant al Camerelor agricole, comerț, industrie și muncă.

Biroul consiliului, compus din un președinte, 2 vicepreședinți, doi secretari și doi chestori, se alege pe patru ani.

Consiliile județene au inițiativa și decid în toate chestiunile de interes județan.

Alegeri administrative

Sunt alegători la comune și județ toți cetățenii români cari pe lângă celelalte condițiuni pe cari trebuie să le îndeplinească alegătorii pentru adunarea deputaților, trebuie să aibă vârsta de 25 ani și să locuiască real în comuna sau județul unde urmează să-și exercite drepturile.

Mandatul de consilier comunale este incompatibil cu acela de consilier județean.

Mandatul consilierilor județene se întinde pe o perioadă de 8 ani.

Operațiunile electorale atât pentru comună cât și pentru județ durează o singură zi. Burourile electorale se prezintă de magistrați desemnați de primul președinte al tribunalului local sau dacă e Curte de Apel de primul președinte al ei.

Lista care întruiește jumătate voturi plus unul, are majoritatea mandatelor.

O cincime din mandate se atribuie minorității.

Mandatele minorităților se atribuie listelor cari au obținut cel puțin o cincime din voturile exprimate. Dacă nici una din listele minorității nu obține o cincime atunci toate mandatele se atribuie listei care a avut majoritatea absolută.

După 4 ani, o treime din numărul consilierilor comunali și județeni se trag la sorți, iar pentru locul acestora se procedează la facerea de noi alegeri.

Validitatea deliberărilor consiliilor comunale și județene

Deliberările consiliilor comunale și județene sunt executorii prin ele însăși afară de acelea pentru care legea cere aprobarea unei autorități superioare.

Încheiele delegațiilor permene privitoare la actele de gestiune zilnică sunt executorii imediat.

Consilierii comunali și județeni sunt opriți de a lua parte la deliberarea chestiunilor în cari ei și rudele lor sau aliații până la al patrulea grad inclusiv au interes direct sau personal.

Ei sunt opriți de a îndeplini vre-un serviciu retribuit de comună sau județ și de a interveni ca avocați sau însărcinați de afaceri în procese poroite contra comunei sau județului.

Administrațiile județene și comunale vor fi obligate să întocmească un inventar cuprinzând întreaga avere mobilă și imobilă a comunei sau județului.

La intrarea în funcțiune a unui nou consiliu el va fi pus în cunoștință cu cuprinsul inventarului.

Fiecare comună și județ, în termen de doi ani dela intrarea în funcțiune a primelor consilii alege pe baza legii de față, vor trebui să întocmească un program general de lucrări ce își propun a executa în 8 ani, arătând și mijloacele pentru realizarea acestui program.

Cu un an înainte de expirarea acestui termen vor întocmi alt program pe același curs de 8 ani.

Nici o modificare nu se va aduce unui program în cursul perioadei de executare decât pentru caz de forță majoră bine constatată, cu votul a două treimi și aprobat de autoritățile de control.

Finanțele comunelor și județelor se administrează după dispozițiile legii contabilității publice. Proiectul de buget va fi pus cu 8 zile înainte de votare la dispoziția cetățenilor.

Nu se vor putea face împrumuturi de către județe sau comune, decât pentru împrumutări în ordinea stabilită de programul de lucru mai dinsinte hotărât.

Odată cu împrumutul să fie prevăzute și mijloacele pentru plata procentelor și amortizărilor.

Consiliile județene și comunale pot fi dizolvate numai în următoarele trei cazuri:

1. Când numărul membrilor aleși s'a redus din cauze legale la mai puțin de jumătate și nu s'a putut completa prin consilierii supleanți.

2. Când consiliul a eșit din atribuțiile sale, a luat hotărâri politice ca corp constituit sau a făcut acte în contra intereselor generale sau ale siguranței statului.

3. Când consiliul compromite cu rea credință interesele administrației ce i s'a încredințat.

În toate cazurile de dizolvare consilierii de drept vor continua mandatul lor.

Comisiile interimare se compun din membri supleanți și când aceștia lipsesc din cetățeni alegători frunțași.

Comisiile interimare nu vor putea rezolvi decât afacerile curente.

Primarii, membrii delegației permene comunale și județene și membrii consiliilor județene și comunale sunt răspunzători bănește de toate pagubele cauzate printr-o administrație de rea credință, când vor fi făcut lucrări fără să aibă fonduri alocate sau când vor face împrumuturi cu alte scopuri decât cele hotărâte de lege, sau le vor da o altă destinație.

Acțiunile de despăgubiri se vor judeca după dreptul comun.

Comunele și județele se pot asocia între ele sau cu statul ca să execute, să creeze sau să întreprindă lucrări și instituțiuni cari sunt de folos local sau regional, din punct de vedere sanitar, economic, cultural sau al lucrărilor publice.

Comunele și județele se pot asocia cu particularii pentru comercializarea întreprinderilor cu caracter economic, conform legii comercializării bunurilor statului.

Prefectul

Prefectul se numește prin decret regal, în urma propunerii ministrului de interne.

El trebuie să aibă diploma unei școli superioare recunoscută de stat. Prefectul nu va putea ocupa o altă funcțiune plătită de stat, județ sau comună, nici exercita vre-o profesiune liberă și să facă parte ca administrator sau censor în societățile civile sau comerciale, cooperative sau bănci populare din cuprinsul județului.

Prefectul poate fi înlocuit ori când ministrul de interne crede necesar.

În fiecare județ va funcționa pe lângă prefect și un consiliu de prefectură compus din: prefect ca președinte, primarul Capitalei de județ, primul procuror, medicul primar, administratorul financiar, revizorul școlar, medicul primar al județului, inginerul, arhitectul și veterinarul, șefii ai județului, consilierul agricol, comandantul companiei de jandarmi și reprezentanții dela reședință ai ministerelor industriei și comerțului și muncii.

Atribuțiile consiliului sunt de a armoniza activitatea diferitelor servicii administrative din județ și de a înlătura dificultățile ce s'ar ivi în aplicarea legilor și dispozițiilor.

Criza vieții universitare la Cluj

Un comunicat al rectoratului

D. profesor N. Bănescu, rectorul universității din Cluj, ne trimite spre publicare, următorul comunicat:

Pentru că opinia publică să poată judeca în deplină cunoștință de cauză împrejurările în care s'a produs și desășurat ultima criză a vieții universitare locale, rectoratul universității din Cluj se simte dator a-i împărtăși următoarele informațiuni. Ele se îndreaptă în rândul întâi către părinții studenților care unii cari singuri sunt în măsură a sprijini în propriul lor interes acțiunea de sănătoasă îndrumare pe care universitatea se străduiește s'o dea tinerimii studențoase.

Miscarea, pornită dintr-un sentiment de solidaritate rău înțeleasă cu studenții vinoși de grave abateri disciplinare dela alte universități, s'a plănuțit, precum se știe, la București. Ea a izbucnit la Cluj, fără ca Senatul universitar să fi fost prealabil sesizat de vre-o cerere a studenților, pe care să li avut măcar prielul de a o fi discutat sau refuzat. Cu toate asigurările formale, date în atâtea rânduri de studenți, că nu se vor asocia la greva ce se știe că se proiectează, în ziua de Vineri 20 Februarie, greva s'a declarat. Studenții greviști, în minoritate la început, au întreprins violența, pentru a teroriza pe acei dintre colegii lor, cari înțelegeau a-și face datoria, venind la cursuri.

Senatul universitar s'a văzut astfel silit a aviza la măsurile impuse de împrejurări, cu atât mai mult cu cât el avertizase în multe rânduri, cu prielul turburărilor anterioare, asupra sancțiunilor ce urmau să se aplice. Prin decizia luată în ziua de 22 Februarie, Senatul a invitat studențimea să reintre în legalitate, făcând o atenție asupra răspunderii și declarând că, dacă ordinea va fi respectată, autoritatea universitară „va fi gata și în viitor ca să întrecă, să asculte doleanțele juste ale studențimii, exprimate în mod legal, și să le susțină atunci când ele sunt în interesul bunului mers al universității noastre.”

Cu toate aceste avertizări și cu toate stăruințele directe ale profesorilor pe lângă studenți, spre a-i determina să revină la cursuri, aceștia au persistat în atitudinea lor neîndreptățită, mergând până la atitudine împotriva profesorilor. În seara de 23 Februarie, Senatul a fost nevoit a aplica sancțiuni, decăndată bursterilor din căminuri, căci e inadmisibil ca tineri întruțiuți pe cheltuieli statului să se sustragă dela datoriile lor, și mai mult încă, să încerce prin toate mijloacele a împiedica pe cei ce și le împlinesc, paralizând astfel întreaga viață universitară.

Pentru a se vedea până unde a mers îndulgăința autorității universitare, înainte de a ajunge la sancțiunile definitive, trebuie să spunem că, în această seară dela 23 Februarie, Senatul a prelungit cu alte trei zile termenul de prezentare la cursuri pentru greviști. Toți câți nu vor fi răspuns acestei prescripțiuni socotindu-se ca retrași pe anul școlar în curs.

Aceste suot faptele. Oricine poate vedea că spiritul, în care tinerimea universitară stăruiește de atată timp, constituie o adevarată primejdie pentru dezvoltarea normală a culturii noastre naționale.

Primindu-i acum aasă, părinții, conștienți de partea lor de răspundere în pregătirea suferințelor a tineretului școlar, sunt datori a

întrebuința toată autoritatea lor, spre a-luce să înțeleagă că nu acesta e drumul care se ajunge la rezultatele dorite — pentru dânsii și pentru țara care-și pune deindea în ei. Rectorat

Neglijențele în serviciu ale directorilor școalelor de elevi

Revizorul școlar cu ocazia unei vizite făcute pe la diferite școale spre a convinge asupra rezultatului cursurilor, aduți, a constatat neglijențe condamnabile în înscirarea și matricularea elevilor. Căci mare parte din învățători purtau evidente mici petece de hârtie în cari nu erau înscris prezentarea la școală nici absența. Pentru a rapa odată cu acest sistem propagă desinteresarea chiar din partea părinților. Revizorul școlar atrage atenția dîr. școlari ca, în cel mai scurt timp posibil să introducă pentru cursurile de elevi registrele necesare. Neglijențele comise în viitor se vor pedepsi cu deșăgăsură furilor.

S'au dat deasemenea instrucțiuni pentru elevii cursurilor de adulți să se prezinte cu carnetele școlare, cari vor fi la viitorul curs de certificate.

Aceste registre și carnet se găsesc la Revizorul Școlar Arad.

Inscrierea studenților români la Universitățile franceze

O adresă a legației franceze
Direcțiunea generală a învățământului perior din Ministerul instrucțiunii, a trimis rectoratelor Universităților din țară adresa prin care le aduce la cunoștință că legea franceză din Capitală a semnalat amintirilor școlare, că mulți tineri români adresează Universităților franceze, cerându înscirarea prin corespondență, astfel să fie înlesnita viză din partea legației, și a putea să plece în Franța.

Legățiunea a arătat ministrului că universitățile nu pot face înscirări prin corespondență și că singura modalitate posibilă ar fi ca studenții să-și trimită diploma de absolvire de liceu (baccalaureat) și de naștere traduse în franțuzește de ministerele de externe și vizate de cel de instrucțiune rectoratului Academiei de care depinde facultatea unde doresc să se înscrie, cerând prin simul echivalarea.

Rectoratul admitând echivalarea va verifica interesul hotărârea sa, care nu atestă posibilitatea înscirării în momentul când se vor prezenta la secretariatul cultății.

Notificarea de echivalare, va servi pentru viza pașaportului.

Cererele studenților români vor tre adreseate în Franța, cel mai târziu în luna Sptembrie, spre a li-se putea răspunde înainte de deschiderea cursurilor.

Le cerem, într'un cuvânt, să lucreze în sensul dezvoltării noastre istorice, unei revoluții burghize trebuie să-i corespundă și o corespunzătoare revoluție lingvistică.

Ej. Lovnescu.

Folletonul începătorilor.

Doi fugari

Bubuliturile tunurilor răsunau puternic, în întunecimea nopții, și pocniturile de arme, se înaltau din ce în ce mai mult, în urma cărora fulgere de lumină, își dădea de veste, că te-ai apropiat prea mult, de locul unde oamul moartea te așteaptă...

Pășeau încet, cuprinși de spaimă, cu gândul, pa'că, să se întorcă înapoi, lipsindu-se de fericirea de a mai vedea pe iubii lor frați. Au cetit ei bine, în piața cea mare a orașului Focșani, ordanul, care spunea că, acel care va fi prima la 6 km înainte spre Mărășești, v'a fi împușcat fără milă judecată, după cum știu tot atât de bine drumul, crezând că se va putea strecura nesupărați de nimeni, prin frontal care se stabilise, la acel pe care nu i văzură de atată vreme.

Erau doi. O luseră deadreptul prin zăpada depe câmp, ocolind bariera orașului, unde întodeauna se găsea mai multe sentinele, oprind cu desăvârșire, orice eșire din oraș. Un vânt rece guera prin câmpul pustiu, în întunecimea care stăpânea dealurile albul zăpezii.

Era un bun timp de trecut frontalul, căci întunecimea nopții ajută ca să nu fie văzuți. Au trecut prin aceste grădini, săriind ultimul gard din margina orașului și au apucat, prin

zăpadă, spre locul unde moartea se juca cu ființele omenești, fără să-i pese de vaețele acelor, cari se săvârșeau în nemiloasele-ghiere.

Mai aveau vre'o 4, 5 km. de mers, prin câmp, până vor ajunge în marginea satului cunoscut, unde de-acolo să se strecoare pe poteca știută, prin rândurile soldaților aflați la datorie, printre acei ce numai știau ce i mila și prețui viața unui om.

— „Ioane! Ce zici? Trebuie să ocolim luminile de acolo. Ne apropiem de vechile noastre forturi, unde se află acum munițiile nemștești. Soldații mulți patrulează întodeauna, pe drumul care trece pe dinaintea porților!”

— „Fă-ți cruce și mergi înainte. Nu-ți pierde curajul, ne vom strecura în cea mai mare tăcere. E destul de întunec și nu ne vor putea vedea!”

Se opriră puțin, ascultară și, cu Dumnezeu pe buze, o luară pe margina urmelor de săni, care dădeau la fortul cu pricina. Lumina se mărea din ce în ce mai mult, începură a ocoli, și o frică îi cuprinsese pe amândoi. Pași rari și mărunți ai patrulii se auziră, urmați de câte o tusa seacă, din când în când. Trecând prin dreptul luminii, îl zăriră, înalt, îmbrăcat cu o blană de iarnă, și pe umăr, arma-i, tovarăș de suferințe.

Ca prin minune, frica de odnoară dispăru, o ură de moarte cuprinsese sufletul lor și dorința de a se arunca asupra aceluia, care stăpânea în liniște pământul lor se a-prinsese în suflet. Să-l străgă de gât, sau să îl înfigă adăc cuțitul în piept. Se pipăiră la brau, dădură de mânerile reci ale cuțitului pe când, un fior le trecu prin trup și frica începu iar să le cuprindă sufletul. Ce sunt ei? Nimic doară. Nu trebuie să facă nici un zgomot, pentru a nu putea fi auziți. Se opriră puțin, pentru a putea observa

mișcările regulate, ale patrulii, apoi ocoliră vre'o 100 m. și, pe brânci, se strecurară prin zăpada de prin șanț și se aruncară peste drum, perzându-se în întunecimea nopții.

În urmă, patrula își făcea datoria în mișcările regulate dinainte, vântul începu să bată mai rece, zăpada să scârție sub picioarele lui, iar bubuliturile tunurilor și pocniturile armelor să fulgeră văzduhul, ca în împărșia morții.

— „Scăpăm!”

— „Nu-i nimic, vom avea altele mai grele!”

— „Cred. Cu Dumnezeu înainte.”

— „Ne apropiem de sat. Știu o casă părăsită, ne vom opri și vom cerceta mai bine, pe unde ne vom strecura. La 500 m. înainte de această casă, sunt tranșeele nemștești!”

— „O Doamne! Fi cu noi și nu ne lăsa! De ne vor prinde, moartea știe de noi sau ne vor pune la munci grele pe cari ochii noștri, nici nu le-au mai văzut!”

— „Uite o lumină la fereastră. Se vede cineva. Ni s'a infundat.”

Se strecură încet prin gardul de mărăcini și oricât s'au trudit să păstreze liniștea, nu putură căci bubuliturile și pocniturile încețară și o liniște de momânt se pogorâse peste acei cari, poate, moțolau în tranșee, cu armele în mâini.

Casa, se vedea din ce în ce mai lămurit și voci neînțelese se auzeau înăuntrul.

Deodată se auziră pași mărunți și tuți, și, prin întunecime, zăriră ceva negru care se apropia de dânsii.

— „Am fost simții. Vin în căutarea noastră!”

— „Nimic, cu Dumnezeu înainte!”

O voce nepricepută răsună la câțiva pași de ei și aștepta se apropie mai mult, până

când se văzură în fața unui neamț, cu armă în poziția de apărare.

— „Halt!” răsună din nou vocea și astă dată mai puternic. Le făcură semn a apuce înainte spre lumina care li dădea la vedere iar el o luă tot, cu arma întinsă după dânsii. Un schimb de vorbe neînțelese urmări între patrula și un alt neamț, cu duimă se vedea că era mai mare și se pomeni într'un beciu, întunec și bea. Un scârțit de ușă, o întorsătură de cheie în ușă, de tot se confundă iarăși în liniștea dinaintea care stăpânea clădirea. Afară, scârțitul pezei spunea, că santinelele a la datorie Holbără ochii unui altul și nu se văzură decât un colț, o rază de lumină se lupta drând înăuntru, ce stăpânea încăperea beciului. Se apropiară. Văzură afară. O speranță și o scăpare, le umplură inima de bucurie și ideile le fulgeră prin minți. Mănuile lor trase facer scândurile, care se desprinseseră O gaură cât s'ar putea strecura un om, lvi în fața lor. Un zămbet de bucurie, flutură pe buze. Frica de moarte, nădejdea de a mai putea trece frontalul, pieriră deodată. Erau bucurioși că scapă de alie. C unde orice mișcare, orice șgomot, face că a tresară mil de brațe.

Eșară. Nu se auzia nimic. O luară înăpădar se opriră. Se apropiară, se sfătuiră doi frați și se reintoarseră, tot cu același gând să treacă prin panza această de foc. Pașii li se auziau din ce în ce mai înclăun. Un „halt!” răsună în tăcerea nopții. Nu se opriră. Mergeau înainte. Deodată se auzi pocnitură, două, de armă, un vuet ascuțit și totul se termină iarăși în tăcerea dinaintea.

Și vântul sufla din ce în ce mai tare, singur stăpân pe aceste locuri, înaintea ruia au putea sta alinați.

Gh. Atanasiu

Sedinta dela Macau

a Comisiunii pentru repartizarea bunurilor situate la frontiera județului Arad

Arad, 4 Martie.

După cum am anunțat în unul din numerele ziarului nostru, în ziua de 4 Martie a avut loc la Macau (Ungaria) ședința comisiunii româno-maghiare pentru repartizarea bunurilor situate la frontiera județului nostru.

Din partea guvernului român a luat parte d-nii: I. C. Georgescu, prefectul județului și județului Arad; Victor Hor, inspector general; Petru Drăghici, notar și Dr. Augustin Lazăr subprefect.

Guvernul ungar era reprezentat prin d-nii: Calaky și Ernyei. În această ședință s-au luat în discuție mai multe probleme pentru ducerea la bun sfârșit a măsurilor de ordine, alegându-se cele mai practice.

Printre altele s'a hotărât înființarea unei comisiuni mixte județene — de ambele părți — pentru a trata eventualele diferende. În cele din urmă s'a ajuns la hotărârea ca în ziua de 16 Martie, comisiunea mixtă județeană — ungară — să vină la Arad pentru a-și formula pretențiunile în fața comisiunii noastre.

Desbaterile acestor pretențiuni formulate de către comisiunea ungară, vor avea loc în ziua de 16 Martie la orele 10 în sala cea mare a prefecturii județului. Până la acea dată ambele comisiuni — română și ungară — își vor prepara chestiunile care trebuie desbătute cu ocazia acestei ședințe.

Rep.

Plata impozitelor pe capitalul mobil

Administrația financiară ne trimite spre aplicare următoarele:

Pe baza dispozițiilor ordinului Ministerului de Finanțe No. 47.678—1925 se face la cunoștința societăților anonime și oricărui alt întreprinzător, sau persoane care achită dividende, tantieme, doborâzi, redevențe, valoarea periodică a averii și Concesiuni, redevențe mai mari de 10.000 lei anual, cu în conformitate cu prevederile legii pentru unificarea Contribuțiilor directe, au obligațiunea de a plăti și vărsa la Casa Administrației financiare impozitul pe capitalul mobilier potrivit art. 22 și următorii din sus citată lege.

Impozitul în cauză trebuie vărsat cel mai târziu în termen de una lună de la data dobândirii venitului, afară de dobânzile venite la depozite, conturi curente și venituri plătite de bănci, pentru care impozitul se vărsa în termen de 3 luni de la dobândire.

Pentru dobândirea platite către comercianți ori persoane particulare, impozitul mobilier se va vărsa în termen de 3 zile de la data când plata a devenit exigibilă.

Societățile anonime sunt obligate să, de îndată ce a avut loc adunarea generală, să depună Administrației financiare darea de seamă și contul „profit și pierdere” în vederea calculării impozitului mobilier; iar plata acestui impozit se va face negreșit în termen de o lună de la data încheierii Adunării generale, chiar dacă s'ar fi hotărât ca plata dividendelor să se facă mai târziu.

Nerespectarea acestor obligațiuni legale, atrage sancțiuni.

Odată cu plata impozitului mobilier pe anul curent se va aduce și justificarea pentru anul precedent.

Administrator financiar:

I. I. Petrescu.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonajii noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încurajeze imediat când văd o neregularitate în trimiterile primirii regulate a ziarului nostru.

Onorajii noștri abonajii cari sunt restanți cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască să aducă conturile în ordine.

A. S. R. Prințul Carol bolnav de gripă

A. S. R. Prințul Carol e bolnav de gripă acută.

Serbare culturală la Chișineu

Duminică seara — cu ocazia lăsatului de seară — corpul didactic al elevilor școlii primare din Chișineu au aranjat un festival urmat de petrecere populară, la care a luat parte și publicul. Corul școlarilor s'a distins foarte mult prin cântecul și dansurile. Meritul e al d-lui director școlar Romul Tăușan. Revenim, ca dintr-un interviu din Chișineu, la problema locală a lipsei — ca întotdeauna — de la această manifestare de ordin cultural, a publicului.

Nenorocire

O gravă nenorocire s'a întâmplat duminică 2 Martie, cu țărânul Petru Nuși, care pleacă la dărâmare a unui părete, la un moment dat zidul s'a dărâmat pe neașteptate, omorându-l pe loc.

Convocarea cercului cultural din Măndruș

Circumscripția A., cercul cultural Măndruș, ne trimite spre publicare următoarele: Convoc membrii acestui „cerc cultural” la o adunare, la ședințele conferinței noastre lunare, care se va ține duminică 7 Martie a. c. orele 10 a. m. în localul primăriei de stat, din Sămbătești, unde s'a stabilit programul stabil. Măndruș, 4 Martie 1925. (ss.) Petru Colțea, președinte.

Discuții asupra proiectului de autonomie al căilor ferate

Delegația economică a guvernului, convocată pentru azi d. a. la d. ministru Al. Brătutescu, va lua în discuție unul din cele mai importante proiecte: acela referitor la autonomia căilor ferate.

România și chestia dunăreană

Ziarul „Argus” află din Geneva:

Am arătat acum câteva zile că, în litigiul dintre Comisiunea Europeană a Dunării și guvernul român, s'a instituit o comisiune specială de anchetă de către Liga Națiunilor.

Această comisiune a luat cunoștință de punctul de vedere al României în această chestiune.

Drepturile juridice teritoriale ale țării noastre în privința porțiunii Dunării dintre Galați și punctul fixat prin tratate la Sud de Galați nu pot fi nici măcar discutate, iar competența comisiunii europene a Dunării nu se poate extinde asupra acestei porțiuni.

Comisiunea specială de anchetă formată din d-nii Burckhard, (Elveția), Hostie, (Belgia) și Kroll (Olanda), a alcătuit un raport amănunțit pe care l-a înaintat comisiunii consultative și tehnice a Ligei Națiunilor, careia de altfel li supuseseră litigiul și delagații englez, francez și italian din Comisiunea Europeană a Dunării.

Pentru tranșarea litigiului, comisiunea consultativă și tehnică a Ligei Națiunilor a audiat în ziua de 18 Februarie pe d-nii Conțescu și Petrescu-Comnen, delegații României, cari au susținut punctul de vedere al guvernului român, d. Conțescu în calitate de delegat al României la Comisiunea Europeană a Dunării și d. Petrescu-Comnen în calitate de ministru al țării noastre în Elveția.

După ascultarea delegațiilor noastre, comisiunea a fixat o nouă ședință pentru ziua de 26 Februarie, când urma să susțină punctul de vedere al României și d. inginer Gh. Popescu, fost secretar general al ministerului de comunicații.

La această nouă ședință, însă, delegatul englez nu s'a prezentat, așa că judecarea litigiului a trebuit să fie amânată. S'a fixat deci o nouă ședință pentru începutul lunii Aprilie.

Știrile primite de către ministerul de externe arată că opinia în Liga Națiunilor ne e favorabilă și că putem aștepta o echitabilă tranșare a acestui important litigiu.

In chestiunea „complotului” terorist dela Constanța

Agencia „Rador” ne-a transmis și nouă știri despre descoperirea unui „complot” terorist la Constanța. Direcțiunea Presei din Ministerul de Interne ne trimite în chestiune următorul comunicat:

„Asupra descoperirii unui complot terorist la Constanța care avea de scop aruncarea în aer a podului dela Cerna-Vodă — dl Inspector General de Siguranță Stefu, fiind întrebat telefonic a răspuns că într-o casă părușită din Constanța s'au găsit vreo zeisprezece pachete mici cu dinamită — de întrebuințat la mine și cariere. Se crede a fi furate dela o carieră din județul Tulcea. Cercetările urmează spre a se stabili cine a depozitat acea dinamită. Nu este nici o indicațiune până în prezent că ar fi opera vre-unei organizațiuni subversive.”

Calomniile bulgărești

Rusciuk, 2 Martie. — Ieri s'a ținut în localitate o întrunire de protestare, organizată de „Societatea dobrogeană” din Rusciuk, la care a asistat un public foarte numeros. D. H-gi Ivanoff, președintele societății a vorbit despre atrocitățile și teroarea nelușchită (?) pe care o suferă bulgarii din Cadilatul din partea românilor. Oratorul a spus că în comuna Malca, Cainargea, Topci și Cucurli sunt aproape peste 200...? oameni asasați și 2000 de arestați și că populația bulgărească fuge îngrozită.

Acestea spuse, adunarea a votat o moțiune de protestare, care se va înainta guvernului la Sofia și presei bulgare.

După terminarea întrunirii a avut loc o manifestație pe străzile Rusciukului, fără nici un incident.

x Ghyssa Eghy, dansatoare din Viena, ține o serată d'insănt Vineri la 6 Martie în Palatul Cultural. La pian d-na Elisabeta Cotruș. Bilete la Librăria Klein W. Iun. (756).

Violeta. (Violete imperiale) o buchetieră furase reticulul domnișoarei de Montyo, care a devenit mai târziu soția lui Napoleon III. Tinera aristocrată iartă pe sârmana buchetieră, ba li ajută și părinții, apoi îi deschide cariera să devie cântăreață. Pentru aceste buchetieră — Violeta îi rămâne în vece recunoscătoare. Într-o vreme o scapă din un scandal pus la cale de niște complotiști; altă de un atentat. Pentru aceste li recunoscătoare și împărăteasa mijlocului s'au pută fi soția locotenentului de gardă, care făcă ajutorul împărătesei n'ar fi putut-o lua fiind din aristocrația înaltă. Va rula la Urania în zilele de 5, 6 și 7 Martie.

— La Apollo rulează în 5 și 6 Martie Maman sau Majestatea sa Banul. În rolul principal Emili Janings.

Reprezentările încep la orele 5, 7 și 9.

Cetii și răspândiți Tribuna Nouă

Procesul Corneliu Codreanu

Procesul lui Corneliu Codreanu, care urmează să fie judecat pentru asasinatul comis împotriva prefectului Manciu — în actuala sesiune a Curții cu jurați din Focșani, a fost fixat definitiv pentru zilele de 17, 18, 19, 20 și 21 Martie crt.

Desbaterile vor avea loc în sala teatrului comunal „Pastia”.

Au fost trasi la sorti jurații cari vor avea să judece pe Corneliu Codreanu și pe ceilalți șase studenți invinuiți de complicitate. Sortii au fost trasi de d. D. Arion, președintele Curții, în prezența d-lui prim-procuror Al. D. Ionescu, prim grefier Verdea și avocat Nicosor Graur din partea apărării.

Parchetul de Putna în căutarea unor acte

IASI, 2. — Azi a sosit în localitate secretarul parchetului de Putna După cum se afirmă, d-na ar avea misiunea să găsească niște acte din dosarul procesului lui Corneliu Codreanu, care s'ar fi rătăcit în diferite drumuri făcâte.

Pentru grăbirea lucrărilor de expropriere

Casa Centrală a Improprietărilor dorind să cunoască în amănunt stadiul lucrărilor de expropriere și improprietare în fiecare sfârșit de lună, a făcut cunoscut consilierilor agricoli să trimează urgent date precise asupra acestei chestiuni. Casa Centrală a mai obligat deasemenea pe toți inspectorii generali și inspectorii să înainteze rapoarte de activitatea lunară asupra anchetelor ce au făcut.

Streinii și reforma agrară

În ultimul număr al m-rei reviste „L'Europe-Nouvelle” a apărut un interesant articol cu privire la „Importanța economică și socială a reformei agrare în România”.

În acest articol după ce se arată efectele acestei reforme se ajunge la următoarea concluzie:

Ungaria și restabilirea Habsburgilor

Postul ministrului de externe ungar, dr. Gustav Gratz, publică în „Pester Lloyd” dela Budapesta un lung articol de fond asupra iminentei conferințe a Micii Antante. Cu privire la propaganda Habsburgilor în Ungaria, care este una din chestiunile ce vor figura pe programul conferinței, dr. Gratz, după ce afirmă că toți legitimiștii ungari sunt de acord că o restabilire a Habsburgilor nu este de actualitate și n'ar avea nici un rost, câtă vreme pretendentul la tron este încă minor, scrie:

„Știrile lansate asupra pretinsei primejdii Habsburgice adaugă că Mica Antantă va sublinia odată mai mult, la conferință, că noulul ei punct de vedere cum că „restabilirea Habsburgilor este inadmisibilă conform tratatelor de pace”. Ar fi de dorit, scrie fostul ministru de externe ungar, ca Mica Antantă să nu sublinieze numai această atitudine a ei — căci aceasta nu este necesar, — dar să se arate înșfășit gata s'o să dovedească, ceace va fi mult mai greu. Reprezentantii Micii Antante afirmă mereu că interdicția restabilirii e conținută în tratatele de Saint-Germain și Trianon. Ei conțază, după axioma latină „Bis repetita placet”, că printr-o repetare

„Sistemul marilor domenii a dispărut complet. Este mai mult decât o reformă, este o revoluție, dar o revoluție pacifică care inaugurează o eră de prosperitate și de armonie socială între toate elementele fără deosebire de naționalitate ce locuiesc teritoriul României Mari”.

ARTISTICE-CULTURALE

Serata de dans Ghyssa Eghy

Va avea loc în sala mare a Palatului Cultural în ziua de 7 Martie a. c. Partea pianistă va fi susținută de d-na Elisabeta Cotruș.

A apărut: „Țara Noastră”

(No. 9) cu colaborarea d-or: Oct. Goga, Di Ciurezu, Vintilă Rusu-Sirianu, Ion Gorun, Al. O. Teodorescu, P. Nemoianu, Radu Dragnea, etc. etc.

A apărut în editura: „CARTEA ROMÂNESCĂ”:

NEASCĂ, vol. I, de I. Al. Odobescu. Preț 60 lei.

În Lumea Dreptății: Schife și Navele, de I. Al. Brătutescu-Voinesti. Preț 50 lei.

Colecția Tablco: Păcăleli, Isprăvi minunate din viața animalelor de M. I. Tablco, Ed. II, cartonată. Preț 20 lei.

Don Quijote dela Mancha de Mih. de Cervantes, de Saavedra, cartonată, ilustrată. Preț 50 lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria A), No. 20: „Protozoarele”, de I. Lepsi, profesor. — Preț 3 lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria A), No. 7 repărit: „Viața Microbilor”, de D-rul I. Gheorghiu. — Preț 3 lei.

Calendarul „Minervei” pe 1925. Anul XIX-lea. Variate articole literare și de actualitate inedite. Splendide suplimente artistice. Preț 50 lei.

Poezii, de Zaharia Bărsan. Preț 60 lei.

suficient de frecventă poate găsi crezare și o aserțiune total falsă sau scormită. Întrucât cei mai mulți sunt prea comoi, și adesea nici n'au posibilitatea, să controleze atari aserțiuni, recitind tratatele de pace, pe cari nu le au la îndemână.

„Fapt este că tratatele de Saint Germain și Trianon nu conțin nici o dispoziție din care s'ar putea deduce direct sau indirect o interdicție a întoarcerii Habsburgilor. Că aceasta nu este o omisiune întâmplătoare, reiese lămurit din comparația cu tratatul de Versailles, unde restabilirea Hohenzollernilor este clar menționată. Dacă o astfel de dispoziție a fost omisă în tratatele încheiate cu Austria și Ungaria, aceasta nu putea să însemneze decât că Antanta nu voia să excludă revenirea Habsburgilor. Ungaria nu se gândește în momentul de față la o restabilire; ea s'a obligat de bună voie, în Noemvrie 1921, să nu rezolve chestia dinastică decât de acord cu puterile și ea va ține acest angajament voluntar, însă nu un pretins angajament ce i s'ar fi impus prin tratatul de pace și despre care nu se poate găsi nici o urmă la acest tratat”.

Vom reveni.

Ultima oră

Patriarhul expulzat salută România

BUCUREȘTI (Rador). Patriarhul ortodox expulzat din Turcia a trimis o scrisoare guvernului român, prin care își exprimă bucuria pentru înființarea patriarhatului român.

Vizita regelui Boris la București

SOFIA. (Rador). — Ziarele sunt informate, că regele Boris va vizita în curând curtea regală română. Această vizită ar fi în legătură cu căsătoria proiectată a principesei Ileana cu regele Boris.

Asasinarea șefului siguranței din Sofia

SOFIA. Atentatele teroriste se țin lant. Eri a fost asasinat de un individ în uniformă șeful siguranței din Sofia.

Alegerea președintelui Germaniei

BERLIN. Guvernul german a fixat termenul pentru alegerea noului președinte al Reichului pe ziua de 29 Martie.

Pace la Cluj

CLUJ. — La Universitatea din Cluj domnește deplină ordine. Consiliul universitar a publicat azi un comunicat, prin care se suspendă aplicarea dispozițiilor speciale pentru menținerea și asigurarea ordinii. În același timp și studenții au lăsat un manifest, prin care studenții sunt invitați să ia parte la cursuri, aducând totodată la cunoștință tuturor încetarea grevei la toate Universitățile din țară.

O intervenție română la Belgrad?

BELGRAD. Din sursă franceză se afirmă, că guvernul român a protestat din nou la guvernul iugoslav împotriva felului cum sunt tratați supasii români, precum și în chestiunea granițelor românești din Macedonia.

Candidaturi ungurești

CLUJ. — Partidul Maghiar a hotărât, că va pune candidați în circumscripțiile cu majoritate de voturi maghiare. Va candida și la scaunul de senator devenit vacant prin moartea senatorului Geza Szocs. Numele candidatului este ținut în secret. Se afirmă, că partidele din opoziție nu vor pune contra candidatului maghiar.

Parlamentul

Senatul

Sedința dela 3 Martie 1925

Sedința se deschide la orele 3.25, sub președinția d-lui Pherekyde.

Pe banca ministerială d-nii dr. C. Angelescu, I. G. Duca, G. Măzescu, I. Nistor, Tancred Constantinescu, N. Săveanu.

S'au depus următoarele proiecte:

- 1) Regularizarea datoriilor particulare stipulate în moneta superioară cu creditorii englezi până la 15 Noemvrie 1919.
- 2) Modificarea art. 969 din codul de comerț.
- 3) Descărcarea casierilor publice de sumele plătite la portofoliu pe timpul dela 1 Aprilie 1916 până la 1 Ianuarie 1924.
- 4) Reglementarea situației absolvenților Școalelor industriale depinzând de ministerul muncii.
- 5) Modificarea legii de încurajare a construcțiilor de clădiri.
- 6) Suprimarea ministerului public pe lângă judecătoriile de pace din circ. curților de apel Cluj, Oradea-Mare, T. Mureș, Timișoara și Cernăuți.

7) Extinderea dispozițiilor art. 56 și 117 din legea învățământului superior și la universitatea din Cernăuți.

Se admite urgența pentru toate aceste proiecte.

D. I. G. DUCA, ministru de interne, roagă Senatul să treacă în secțiuni spre a se ocupa cu studiarea proiectelor depuse.

Senatul admite și trece în secțiuni.

La redeschiderea ședinței se continuă discuția pe articole a proiectului pentru reorganizarea camerelor de comerț.

D. I. SANIELEVICI, la art. 22, propune ca în posturile de secretari la camerele de comerț să poată fi numiți și absolvenții școalelor superioare de comerț, iar nu numai acei ce posedă titluri universitare.

D. TANCRED CONSTANTINESCU, ministrul industriei, acceptă ca numai în caz de lipsă a celor cu titluri universitare, să poată fi numiți secretari la camerele de comerț. Art. 22 se votează cu această modificare.

Celelalte articole până la 15 se votează nemodificate.

Se pune la vot legea în total. Votul este nul. Se va repeta în ședința viitoare.

Ședința se ridică la orele 4.50.

Economice.

Situația sumară a Băncii Naționale

În săptămâna 24-31 Ianuarie circulația fiduciară a înregistrat o nouă scădere de 49 mil. trecând dela 19 miliarde 197 milioane la 19 miliarde 148 milioane. În același timp a scăzut și portofoliul de efecte scontate aproape cu aceeași sumă (47 milioane) trecând dela 7 miliarde 293 milioane la 7 miliarde 246 milioane.

Un spor neînsemnat de 7 milioane a înregistrat contul le avansuri pe efecte publice care a trecut la 460 milioane. Avansurile în cont curent au înregistrat un spor de 41 milioane trecând dela 311 milioane la 352 milioane. Celelalte conturi au avut modificări neînsemnate.

Tragerea la sorți a titlurilor de Stat

La ministerul de finanțe a început azi tragerea la sorți a titlurilor de rentă ale împrumuturilor de 2.731.911.000 lei din 1920, 185.000.000 lei din 1903 și 6.500.000 lei din 1894.

Din aceste sume se va amortiza 15 miliarde 342 milioane lei, iar titlurile eșite la sorți vor fi prezentate pentru achitare la casieria statului.

Tragerea va mai continua în zilele de 4 și 6 Martie a. c.

Scumpirea traiului

Indicele prețurilor de detaliu publicate de ziarul „Argus” arată că pe luna Februarie 1925 a intervenit o nouă scumpire. Media generală a prețurilor a trecut dela 42.87 la 43.64 adică o scumpire de 1 și jumătate la sută față de luna precedentă și 43.64 ori prețul din 1916. Pe grupe de mărfuri scumpirea indică următoarele cifre: alimente 45-93 îmbrăcăminte 53-40 și diverse 31-60 de ori prețul din 1916.

Devizele și valuta.

Rador, 4 Martie.

BURSA.

Zărich:	Deschiderea:	Închiderea:
Berlin . . .	1239.06	12387.50
Amsterdam . . .	208.55	208.50
New-York . . .	520.50	520.—
Londra . . .	2476.75	2478.—
Paris . . .	2625.—	2642.50
Milano . . .	2075.—	2080.—
Praga . . .	1542.50	1544.50
Budapesta . . .	72.—	72.—
Belgrad . . .	838.75	835.—
București . . .	260.—	257.50
Varșovia . . .	100.25	100.25
Viena . . .	7335.—	7335.—

Cursul devizelor București pe ziua de 4 Martie 1925.

	Cerută
Paris . . .	10.28
Berlin . . .	—
Londra . . .	965.—
New-York . . .	202.50
Italia . . .	815.—
Elveția . . .	38.95
Viena . . .	28.80
Praga . . .	6.—
Budapesta . . .	—

Valute:

	Cerută	Oferită
Napoleon . . .	745.—	—
Mărci . . .	47.50	—
Leva . . .	135.—	—
Lire otomane . . .	103.—	—

Sterline . . .	955.—	—
Francezi . . .	10.50	—
Elvețieni . . .	38.—	—
Italiani . . .	8.30	—
Drachme . . .	325.—	—
Dinari . . .	320.—	—
Dolari . . .	199.—	—
Marca poloneză . . .	36.50	—
Coroana austriacă . . .	28.50	—
„ maghiară . . .	27.—	—
„ cehoslovacă . . .	5.75	—

Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă

S'a deschis!

(748)

S'a deschis!

Atelier de croitorie modern pentru îmbrăcăminte bărbătești. Ultimele modele de modă engleză și franceză la

GROSS & KLEPNER

Arad, Bul. Regina Maria 9, palatul nou Neuman, etaj I.

Mare și permanent asortiment de postavuri de cea mai specială calitate engleză!

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

Nr. 27-1925. exec.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat executor judecătoresc prin aceasta publică, că în urma deciziei judecătorești de pace Nădlac, No. G. 1233/1924, în favoarea lui Rudolf Weisz contra urmăritului pentru suma de Lei 1048 capital și accesorii, se fixează termen de licitațiune pe ziua de 7 Martie 1925 la ora 4 d. m. la fața locului No. 58, unde se vor vinde la licitațiune publică: 1 mașină de cusut și 4 perini cu față albă, prețuite total în Lei 2300. (774)

Nădlac, la 21 Februarie 1925.

Del. ex.: SZINAY m. p.

Reclama e sufletul comerțului

EXTRAS

din Catalogul editurei „Cartea Românească”

Cărțile se găsesc în toate librăriile din țară. Acolo unde ele nu se află, amatorii le pot comanda direct la „Cartea Românească”, București, Bul. Academiei No. 3, trimițând costul anticipat, prin mandat postal.

Anghel D.: Poezii. O adevărată operă de pietate literară s'a îndeplinit dându-se la lumină, strânse laolaltă mărgăritarele poetice ale delicatului scriitor D. Anghel. Sunt în acest volum adevărate frumuseți de acelea, ce nu pot fi întâlnite decât în opera marilor poeți ai omenirii. Lei 28.—

Alecsandri V.: Poezii. Poeziile bardului dela Mircești, scrise dela 1842 până la moartea sa, sunt strânse laolaltă în această carte. Ca limbă și idei sănătoase poeziile lui Alecsandri au darul de a ne oțeli sufletele și de a ne mări dragostea de țară. Lei 30.—

Alecsandri V.: Teatrul Vol. I. Cel ce și-a pus tot sufletul pentru întărirea țării și a noi a fost Alecsandri care a scris anume, în acest scop, comedii și scenele comice, din care amintim: Mama Angheluș, Kera Nastasia, Soldan, etc., atâtea comedioare ce înveslesc pe toți și sunt cele mai potrivite pentru Teatrele populare. Celelalte volume vor apare succesiv. Lei 35.—

Alexandrescu Gr.: Versuri și proză. Aceasta este singura carte în care sunt reunite poeziile și proza celui ce a evocat cu atâta putere frumusețile trecutului nostru. Aci se găsește vestita „Umbra lui Mircea la Cozia”, aci „Răsăritul lunii la Drăgășani”, „Mormitele”, etc., cum și fabulele poetului; iar, la sfârșit, o fermecătoare peregrinare prin cele mai frumoase Mănăstiri din țară. Ed. nouă. Lei 30.—

Brătescu-Voinești Al. I.: În lumea dreptății. Întâiul volum de adevărate perle literare, eșite din pana măiestră a marelui nostru, scitor. Aci dăm peste schifele și nuvelele sale cele dintâi, adevărate comori de artă și de simțire: În lumea dreptății, Pail, Două surori Microbul, Sâmbata, Magheranul, Pană Trăsnea Sfântul, etc. Lei 15.—

Brătescu-Voinești Al. I.: Intunerice și lumină. Al doilea volum de nuvele și schife, datorite acestui maestru al prozei noastre, se bucură de aceeași mare trecere printre cititori.

Amintim, pe lângă întâia bucată, următoarele frumuseți: Scrisorile lui Mișu Gerescu, Blana lui Isaia, Călătorului îi șade bine cu drumul, Privighetoarea, Neculăjia Minciună, etc. Lei 15.—

Băgulescu G. Căp.: Zile de energie. Amintiri. Printre puținele cărți bune, inspirate până acum de războiul nostru național, trebuie pusă și aceasta a căpitamului Băgulescu care ne face să trăim aievea viața de necazuri și primejdii, durată în tranșe de ceice s'au jertfit pentru țară. Lei 6.50

Coșbuc Gheorghe: Cântece de viteză. În această carte sunt strânse într'un mănunchiu poeziile de un vajnic eroism în care „Poetul țărânilor” a cântat isprăvile vitejești ale celorce și-au vărsat sângele pentru țară la 1877-78. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Fire de tort. Acesta este titlul întâiului șireag de mărgăritare, întâiul mănunchiu de poezii al poetului care, dela Eminescu încoace, a atins cele mai înalte culmi ale desăvârșirii poetice. Lei 35

Coșbuc Gheorghe: Povestea unei caroane de oțel. O operă în proză a marelui poet, închinată spre slăvirea „Marelui Căpitan” care a purtat steagurile țării la isbândă, împreună cu norodul acesta de țărani, cari pleacă în bălăie chiind și cântând ca la nuntă. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Ziarul unui Pierde vară. Un alt șireag de nestemate, de o măiestrie ajunsă la cea din urmă desăvârșire, cu care a dăruit literatura românească marelui poet. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Balade și idile. Întâiul volum de poezii cu care marelui nostru Coșbuc și-a făcut debutul în literatură, fermecând pe toți prin puterea de simțire și prin perfecțiunea fără de seamă a tuturor veritabilelor nestimate din acest volum. Lei 25.—

Coșbuc Gheorghe: Răsboiul nostru pentru neamănare. O altă operă în proză datorită lui Coșbuc și în care marelui scriitor istorisește pe șart într'un graiu avântat, cele mai mișcătoare episoade din Răsboiul dela 1877-78. Lei 20.—

Creangă I.: Opere complete. Una din cărțile cele mai prețuite și mai fidele de cititori — cartea de povești a celui prozator Ion Creangă.

Limba neaoșă românească, presărată multime de expresii luate din gura poporului, în care sunt asternute operele a vigoșos scriitor graiul curat popular al povestilor lui, cum și hazul cu tichite, le face deopotrivă de dragi cititorilor. Lei 30.—

Cazaban Al.: Păcatul Sfintiei. Iată încă unul din cele mai atractive mănunchiuri de nuvele ale marelui humorist Cazaban în toate stărui cuceritoare putere de observație și notă muncă ce pune stăpânire pe de îndată ce prinde să citească vre-o de ori unde, din această carte. Lei 15.—

Căliman N. Dr.: Cum să ne păstrăm sănătatea. Iată o carte menită să dea mai mari foloase ori cui îi cămână, prin sfaturile bune date anume a ne feri de atâtea molime și boale amenință sănătatea. Lei 15.—

Dulfu P.: Gruia lui Novac. Este vestirea faptelor vitejești ale unui din mai dragi eroi ai poporului nostru, lui Novac, cum îl știe tot norodul.

Scriitorul povestește cu un avânt de creșcând și într'o limbă curată românească, prinsă în haina unui vers curgător, cele isprăvi vitejești ale lui Novac. Lei 20.—

Dulfu P.: Isprăvile lui Păcălă. O operă cu care popularul scriitor a literatură noastră și în care ne prezintă Păcălă, eroul popular al glumelor, deposed ne fac să râdem cu lacrimi. Aci carte a fost premiată de Academia literară. Lei 15.—

Dulfu P.: Dumnezeu și oamenii. Caldă tălmăcire a Sfintei Scripturi pe sul tuturor, înfăptuită de marelui scriitor popularului scriitor care ne înfățișează viața a Mântuitorului lumii, povestind versuri curgătoare și de o rară limpede de genai, trecerea pe pământ a lui Christos. Lei 15.—

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)